

Μεταμορφώσεις του αρσενικού και του θηλυκού ; Μια θεωρία αποικιοκρατίας, ιμπεριαλισμού και ευγονικής στην καρδιά του ανθρώπινου

Στις 2 Ιουνίου, διαβάσαμε στις Πανελλαδικές Εξετάσεις Ημερήσιων και Εσπερινών Γενικών Λυκείων με εξεταζόμενο μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνίας στο κείμενο 2 ότι για τη Μπελίντα Κανόν «ο νεοφεμινισμός οδηγεί σε σύγκρουση ανδρών και γυναικών, γεγονός καταστροφικό». Ειδικότερα, η Κανόν μας εξηγεί ότι υπάρχει ένας κλασσικός φεμινισμός, δηλαδή ένα πλαίσιο αντίληψης το οποίο επιδιώκει να τοποθετήσει τους ανθρώπους εντός του άρρεν-θήλυ, δηλαδή στις «φυσικές» τους θέσεις και ο οποίος προσέφερε αποτελεσματικές υπηρεσίες στην ανθρωπότητα, αφού πάλευε για την ισότητα ανδρών και γυναικών, αντιμετωπίζοντάς τους ως άτομα, ως ανθρώπους. Έτσι, ο κλασσικός φεμινισμός είναι «ένα κίνημα χαρούμενο, ένα κίνημα που ωθεί τις γυναίκες να αποκτήσουν περισσότερη ισχύ, να διεκδικούν την ισότητα με τους άνδρες», εντός των ορίων μιας ανθρώπινης κοινότητας. Ο «νεοφεμινισμός και οι θεωρίες ταυτότητας φύλου επιμένουν σε ένα είδος ντετερμινισμού, τον οποίο εμείς επιδιώκουμε να ξεπεράσουμε». Με την έννοια ότι «ροφανώς και υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, **όμως** στις περισσότερες εκφάνσεις της ζωής μας είμαστε άτομα, άνθρωποι που δρούμε: είμαι συγγραφέας, είμαι εκπαιδευτικός, είμαι ορειβάτης, είμαι κηπουρός. Είμαι **δηλαδή** ένας άνθρωπος που ασχολείται με αυτές τις δραστηριότητες, όχι πρωτίστως μια γυναίκα που ασχολείται με όλα αυτά. Σήμερα, οι νεοφεμινίστριες προτάσσουν διαρκώς ότι οι γυναίκες είναι μια ομάδα θυμάτων, η οποία διατρέχει μονίμως τον κίνδυνο να υποστεί βία κάθε μορφής, όχι διακρίσεις εις βάρος τους αλλά βία, **επειδή** είναι γυναίκες. Αυτό το νέο ρεύμα εγγράφεται στον δημόσιο διάλογο περί ταυτοτήτων: είμαι γυναίκα, αυτή είναι η ταυτότητά μου. Και αυτομάτως, είμαι θύμα. Είναι τόσο έντονος αυτός ο διάλογος περί θύματος **ώστε** ενίοτε το να είσαι θύμα γίνεται εύσημο, πρόκειται για ιδεολογία που εκφράζεται ως “πάθος για θυματοποίηση”».

Ωστόσο, η Κανόν δεν είναι η πρώτη που αναφέρεται στον όρο και στο όλο αφήγημα. Ο όρος εντοπίζεται στον τίτλο ενός μπεστ σέλερ του 1982 από τον Jacques J. Zephire για τη Γαλλίδα φεμινίστρια Σιμόν ντε Μποβουάρ, *Le Neo-Feminisme de Simone de Beauvoir*. Ο Ζεφίρ επιδιώκει να αποκαταστήσει τις απόψεις της ντε Μποβουάρ και ουσιαστικά το «ισονομιστικό κύμα» που επεδίωξε να ελαχιστοποιήσει την έννοια της διαφοράς από συγγραφείς όπως η θεωρητικός της λογοτεχνίας Luce Irigaray, αλλά και ευρύτερα του δεύτερου φεμινιστικού κύματος, όπου η διαφορά ερμηνεύεται

θετικά, κάτι που σήμαινε τη μετακίνηση του κέντρου βάρους με τη θετική παραδοχή στη διαφορά. Ωστόσο, αυτό που με ενδιαφέρει στο σημείο αυτό να τονίσω δεν είναι μια ιστορία των φεμινιστικών κινήματων, την οποία έχουν αναδείξει εξάλλου πλήθος μελετών, αλλά το πώς η Κανόν, επαναφέροντας την έννοια του ανθρώπου, χωρίς να την ιστορικοποιεί, τη μετατρέπει δια της αναγωγής σε έναν μη-ιστορικοποιημένο «όμοιο» και σε έναν υποτιθέμενο ουδέτερο όρο, αναπαράγοντας, όπως θα εξηγήσω, ένα ευγονικό αφήγημα.

Το φύλο άρρεν-θήλυ δεν είναι παρά μια τεχνολογία λογικής διακυβέρνησης. Έτσι, ήδη ο Αριστοτέλης (384-22) «εξήγησε, ότι εξ ορισμού οι θνητοί οργανισμοί δεν μπορούσαν να ζήσουν για πάντα. Ωστόσο, όλα τα πράγματα προσπαθούν για τη συνέχιση της ύπαρξής τους. Η μόνη τους ευκαιρία για αθανασία είναι μέσω της επιβίωσης των απογόνων τους, πράγμα που προϋποθέτει την αναπαραγωγή του εαυτού και, στα ανώτερα ζώα, τη σεξουαλική διαφορά. Ο Αριστοτέλης κατέστησε σαφές ότι η σεξουαλική διαφοροποίηση αυτή καθαυτή ήταν ανώτερη από την έλλειψη διαφοροποίησης. Το αρσενικό —που ήταν ενεργητικό και πνευματικά ανώτερο— ήταν από κάθε άποψη καλύτερο από το θηλυκό —που ήταν παθητικό και συνδεδεμένο με τις κατώτερες σφαίρες της ύλης. Ως αποτέλεσμα, ο Αριστοτέλης θεωρούσε καλύτερο το ενεργητικό να είναι πλήρως διαχωρισμένο από το παθητικό» (Devun 2021:107). Με δυο λόγια, το δίπολο γυναίκας-άνδρας και με το οποίο η Κανόν ξεκινά το αφήγημα της δεν είναι αποτέλεσμα μιας φυσιολογικής εξέλιξης ή βιολογικού φάσματος, αλλά μιας θεμελιώδους ερμηνείας της ζωής με όρους μιας αυθαίρετης αλήθειας. Το άρρεν-θήλυ φύλο δεν είναι παρά μια πατριαρχική/αποικιοκρατική κατασκευή που επαναδιατυπώνεται μέσω της επιστήμης, ενώ μέσω της ταξινόμησης της ζωής σε είδη, κάτω από τη διαβεβαίωση ότι κάποια είδη πεθαίνουν, σε υπάρχουσες κατηγορίες (π.χ. άρρεν-θήλυ), αυτά αναγνωρίζονται και προσφέρονται ως μια ηθική αλήθεια πάνω στην οποία το ανθρώπινο δίνει σχήμα στην αναμόρφωση της ίδιας της ανθρώπινης φύσης ως σώμα, ως ψυχισμό, ως μνήμη, ως ευφυΐα και ως συναισθηματική νοημοσύνη, στη δημιουργία του μέσου-κοινωνικού ανθρώπου. Κάτι που συνιστά τη δαιμονοποίηση του «ηθικού ερμαφροδιτισμού», όπως προσφέρεται ως όρος από τους ειδικούς της εποχής, για να δώσει σχήμα και ορατότητα όχι μόνο σε σώματα που γεννιούνται εκτός του φάσματος του άρρεν-θήλυ αλλά και στα κατώτερα στρώματα και στις κατώτερες φυλές —απόρροια, υποτίθεται, μιας μη-εξέλιξης και πιο συγκεκριμένα ενός πληθυσμού εντός του οποίου επικρατεί το πάθος έναντι της λογικής, με αποτέλεσμα αυτά να' αναστρέφουν την αλήθεια και να επιζητούν να ζουν στη θέση ενός πιο εξελιγμένου φύλου ή φυλής. Έτσι, ο άνθρωπος, πλέον, τίθεται με όρους οργανισμού, όπως δηλαδή τα ζώα και τα φυτά, κάτω από το στόχαστρο των ειδικών της ευγονικής. Σε αυτό το πλαίσιο, το σχήμα nature-nurture που πρότεινε ο Φράνσις Γκάλτον (1874) σήμαινε μια ολόκληρη τεχνολογία βελτίωσης του ανθρώπινου, ιατροκοποιώντας μια σειρά από αλήθειες και συμπεριφορές που μέχρι τότε ήταν ανέγγιχτες από το δίκαιο, όπως το δικαίωμα της ελεύθερης συμβίωσης, διότι ανήκαν στη σφαίρα της ιδιωτικότητας. Εντός του ως άνω σχήματος, αυτές γίνονται πλέον κομμάτι μιας ορατότητας πάνω στην οποία ο ειδικός καλείται να καθυποτάξει οτιδήποτε διαφεύγει του Δυτικού Λευκού Ανθρώπινου, με στόχο την αναπαραγωγή του ανώτερου είδους που καλείται να μετατραπεί μέσω της επιστήμης σε μια βελτιωμένη, νέα και κοινωνική ανθρώπινη φύση-σώμα-ψυχισμό, προκειμένου να φέρει ένα

λειτουργικό άνθρωπο στο επίκεντρο ενός πολιτισμού όπου κυριαρχεί ο Νόμος του Οιδίποδα. Αποτέλεσμα αυτών των διεργασιών είναι μια ευγονική λογική διαχείρισης του πληθυσμού, σύμφωνα με την οποία αιτία της κάθε κρίσης είναι ο εσωτερικός, μη-εξελιγμένος εχθρός, έρμαιο του πάθους του.

Με δυο λόγια, ίσως να χρειάζεται να ξαναδιαβάσουμε τον Αμερικανό ψυχίατρο Jonathan Metzl, όπου στην ιστορική του μελέτη, *Etoufer la Révolte. La psychiatrie contre les Civil Rights, une histoire du contrôle social*, εξηγεί το πώς ψυχίατροι τη δεκαετία του 1950 κατέληγαν στο ότι οι Αφροαμερικανοί σκλάβοι που το έσκασαν από τους λευκούς αφέντες τους, το έκαναν αυτό εξαιτίας μιας ψυχικής ασθένειας που ονομαζόταν δραπετομανία. Και μάλιστα, ίσως χρειάζεται να το ξαναδιαβάσουμε δίπλα σε αυτό που μας προτείνει η Κανόν. Δηλαδή στο ότι «υτό το νέο ρεύμα εγγράφεται στον δημόσιο διάλογο περί ταυτοτήτων: είμαι γυναίκα, αυτή είναι η ταυτότητά μου. Και αυτομάτως, είμαι θύμα. Είναι τόσο έντονος αυτός ο διάλογος περί θύματος ώστε ενίοτε το να είσαι θύμα γίνεται εύσημο, πρόκειται για ιδεολογία που εκφράζεται ως «πάθος για θυματοποίηση»». Έτσι, φαντάζομαι, θα πρέπει να διαβάσουμε και το αφήγημα ότι, από το 1956 έως το 1970, χορηγήθηκε ηπατίτιδα σε παιδιά με γνωστικές και νοητικές αναπηρίες που βρίσκονταν στο κρατικό σχολείο Willowbrook στο Staten Island της Νέας Υόρκης. Με δύο λόγια, όταν η Κανόν μας καλεί να προστατευτεί η Δύση ξανά από έναν παρά φύσιν (νέο) φεμινισμό, όπου είναι έτοιμος να εισβάλλει και να κατασπαράξει την Ευρώπη, στην πραγματικότητα δεν κάνει παρά να μας υπενθυμίζει ότι, όπως έχει αναδείξει ο Edward Said (1978), η αποικιοκρατία δεν εφαρμόστηκε μόνο μέσα από κανόνια (cannons) αλλά και μέσα από κανόνες, όπως αυτού μιας οικουμενικής ερμηνείας του ανθρώπου με όρους ολοκληρωτικής ομοιότητας. Έτσι, αν οι Μεταπολεμικές κοινωνίες κατασκευάζουν τον νεοφεμινισμό ως λέξη είναι γιατί μετά από τον Ιούνιο του 2020, περίοδο κατά την οποία δημιουργήθηκε το «The Great Reset», ο Μεγάλος Καπιταλιστικός Μετασχηματισμός, πρωτοβουλία του World Economic Forum (WEF), μέσω της Strategic Intelligence, επιχειρείται η κατασκευή ενός σεξιστικού λόγου, (νέο) κλασσικού-φεμινισμού-φασισμού, όπου εμμένει να ερμηνεύει το κάθε «τραύμα» ως αποτέλεσμα μιας εμμονής-δραπετομανίας.

*Η φωτογραφία που συνοδεύει τη δημοσίευση είναι από την ταινία **Bande à part** (1964) του J.L.Godard.